

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Емилия Първанова Панайотова, преподавател по Административно право и административен процес в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“ (Административно право и административен процес) на Любомир Ламбов Кючуков, задочен докторант в катедра „Административноправни науки“ на ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ с тема на дисертационния труд: „Възобновяване на производствата по издаване на индивидуални административни актове“.

I. Относно процедурата за защита на образователна и научна степен „доктор“

Назначена съм за член на научното жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема „Възобновяване на производствата по издаване на индивидуални административни актове“ на Любомир Ламбов Кючуков, задочен докторант в катедра „Административноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ със Заповед № РД-38-62/31.01.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“. С решение на научното жури, прието на неговото първо заседание, съм определена за рецензент по процедурата.

По процедурата е представен дисертационен труд в обем 248 страници, както и три статии в специализирани научни издания, свързани с проблематиката на изследване, която има дисертационният труд, както следва:

1. Възобновяване на административнонаказателните производства след промените в ЗАНН от 2020 г. в: Реформата в административното наказване от 2020 г. – сборник доклади, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2021 г.;

2. Възобновяването на административните производства и принципите на административното право и административния процес, в: Сборник научни

изследвания от Юбилейна международна научна конференция на тема „Развитие на съвременното право – между установените традиции и желаната бъдеща реалност“, Том 2;

3. Историческо развитие на възобновяването на административните производства и бъдещи перспективи пред този правен институт, сп. „De Jure“, бр. 2/2021 г.

Представеният дисертационен труд и публикациите в специализирани научни издания отговарят на формалните изисквания за провеждане на процедура за защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен „доктор“, според действащата по отношение на процедурата законова и подзаконова нормативна уредба, както и на изискванията на Правилника за реда и условията за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

II. Относно докторанта, изготвил дисертационния труд

Любомир Ламбов Кючуков е завършил средно образование в Първа английска езикова гимназия – София през 2014 г. и висше образование по специалност „Право“ в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2020 г. През 2021 г. е приет за докторант в катедра „Административноправни науки“ на Юридическия факултет, а от 2022 г. и понастоящем е асистент в същата катедра. Наред с професионалната си ангажираност като преподавател, практикува и като адвокат.

III. Относно представения дисертационен труд

1. Представеният в процедурата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ дисертационен труд е посветен на актуална област на изследване - контролът за законосъобразност и правилност на влезлите в сила индивидуални и общи административни актове. Производството за извънреден административен контрол е разглеждано в контекста на административния процес в широк смисъл в редица научни публикации, но до настоящия момент в българската правна теория то не е било предмет на самостоятелно цялостно изследване, което да включва и сравнителен анализ с възобновяването по чл. 70 и сл. от Закона за административните нарушения и

наказания и по други специални закони, поради което представеният дисертационен труд несъмнено представлява и научна новост.

2. На основата на обстоен анализ на законодателството, на теорията и на съдебната практика - българска и европейска, изследването е насочено към това да даде отговор на въпроса за същността и характера на възобновяването като процесуалноправен институт, да очертае приложното му поле по АПК, ЗАНН и в специални закони чрез анализ на приликите и отликите в предпоставките и основанията за образуване на производството, субектите, притежаващи правомощия да го открият, сроковете и правните последици от провеждането му. Чрез решаването на тези задачи се цели да се установят основните проблеми и противоречия в правната уредба, и да се предложат отговори на спорните въпроси, включително чрез промени в законодателството, като по този начин се допринесе за развитието на института.

3. Изследването почива на умело използване на историческия и сравнителноправния метод.

Чрез историческия метод е проследено възникването и еволюцията на института на възобновяването в рамките на етапите на развитие на българския административен процес от Освобождението до наши дни. Сравнителноправният метод способства да се направи съпоставка на нормативната уредбата на възобновяването на производствата по издаване на индивидуални административни актове в България с тази в правните системи на Германия, Италия, Испания, Полша, Гърция и Сърбия, като са изследвани приликите и разликите, и са посочени някои възприети в българското законодателство решения.

4. Дисертационният труд има структура, която способства за постигане целите на изследването.

Състои се от въведение, три глави и заключение. Включени са съдържание, списък на съкращенията, списък с използваната литература, съдържащ 104 заглавия, от които 88 на кирилица и 16 на латиница. Направени са 338 бележки под линия.

Глава първа е посветена на понятието за възобновяване, на нормативната уредба и историческото развитие на този институт. В първия

раздел се анализира съдържанието на понятието и как, и доколко чрез този правен институт се осигурява прилагането на основните принципи на административното право и административния процес. Вторият раздел разглежда възникването на възобновяването и развитието на правната му уредба след Освобождението до наши дни в рамките на три периода – по времето на Царство България, на Народна Република България и на Република България след приемането на Конституцията от 1991 г. В раздел трети е направен сравнителноправен преглед на възобновяването в правните системи на някои държави членки на ЕС и в част от държавите на Балканите.

Втората глава е фокусирана върху възобновяването на производствата по издаване на индивидуални и на общи административни актове по АПК. В първия раздел е очертано приложното поле на института в кодекса и са посочени хипотези на административни актове, за чието изменение или отмяна в специален нормативен акт са предвидени правила, различни от общите. Вторият раздел разглежда производството по възобновяване – субектите, по чиято инициатива то може да бъде образувано, сроковете в производството и правомощията на решаващия орган. Третият раздел е посветен на основанията за възобновяване, като те са обособени в три групи – материални основания, процесуални основания и основания, спадащи към двете групи.

Глава трета е озаглавена „Възобновяването по ЗАНН“. Раздел първи е посветен на възобновяването на административнонаказателните производства след промените в ЗАНН, в сила от 23.12.2021 г. Вторият раздел разглежда специалното производство по възобновяване на административнонаказателни производства при реализиране на отговорността на юридически лица за обогатяване от престъпна дейност. В третия раздел е анализирано производството по чл. 14, ал. 7 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи като пример за специален закон, уреждащ възобновяване на производство по издаване на индивидуален административен акт.

5. Дисертационният труд почива на научни източници на български, английски, полски и сръбски език. За целите на изготвянето на докторската си работа Любомир Кючуков е използвал съответни относими източници на нормативна уредба в правото на държави членки на ЕС и на Сърбия, както и решения на КС, на административните съдилища и на ВКС, практика на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека.

6. В обобщение, като основен принос на проведеното изследване може да се определи неговата конкретната практическа насоченост за преодоляване на проблемите и неяснотите в регламентацията на института на възобновяването. Тя намира проявление в следните добре аргументирани предложения:

= да се прецизира приложното поле на възобновяването в чл. 99 АПК с оглед разширената дефиниция за индивидуален административен акт в АПК, която е в сила от 2018 г.;

= необходимост в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление да се измени правомощието актът за налагане на финансова корекция освен в посока на увеличаване на размера ѝ, да включва и възможност за намаляване на същия чрез възобновяването по чл. 74 ЗУСЕФСУ;

= прецизиране разпоредбата на чл. 101 АПК предвид разликата между правно действие и юридическа сила на окончателните индивидуални и общи административни актове;

= отстраняване на неточност в редакцията на разпоредбата на чл. 105 АПК, уреждаща правата на третите добросъвестни лица, придобити по силата на акта, която няма как да се приложи на практика във всички случаи на изменение или отмяна на влязъл в сила акт;

= предложение за включване в хипотезата на чл. 99, т. 3 АПК на свидетелите и на вещите лица към кръга от лица, субекти на престъпление, извършено от тях в качеството им на участници в производството;

= да отпадне уточнението „който му противоречи“ в разпоредбата на чл. 99, т. 5 АПК, защото едновременното действие на два влезли в сила административни акта, издадени по същия въпрос от същия орган за същите лица, е недопустимо, независимо дали двата акта си противоречат, или не.

= в чл. 103, ал. 5 АПК да се включи като подлежащ на отмяна освен незаконосъобразният и неправилният акт, тъй като проверката за целесъобразност е в правомощията на решаващия административен орган;

= да отпадне предпоставката за реализация на основанието по чл. 70, ал. 2, т. 6 ЗАНН - „съществено значение на установеното нарушение на ЕКПЧ за

преписката или делото“, поради наличие на високи изисквания за допустимост на жалба пред Съда в Страсбург – „изчерпване на всички средства за защита на национално ниво“;

= да се ограничи предвидената в ЗАНН възможност за преразглеждане на акта от страна на собственика на отнетите вещи само до частта, в която са засегнати правата му. В противен случай – при отмяна на целия акт по искане на собственика – нарушителят би бил неоснователно облагодетелстван. Също така да отпадне ал. 2 на чл. 72 ЗАНН, декларираща необходимостта от наличие на правен интерес;

= като необходима предпоставка за реализиране на отговорността на юридическото лице по чл. 83а и сл. ЗАНН да се включи изискването за несъмнено установяване с влязла в сила присъда на престъплението, извършено от физическото лице;

= към приложното поле на възобновяването в хипотезата на чл. 83е, ал. 1 ЗАНН да се добавят и определенията, с които предложенията за преразглеждане по реда на извънредния контрол се оставят без разглеждане или с които производството се прекратява.

7. Представените допълнително три статии, са посветени на различни въпроси на възобновяването, като извършеният анализ е инкорпориран в съдържанието на представения труд. Във всички тях авторът излага аргументирано мнението си по дискутираните проблеми. Разгледаната проблематика е не само с теоретично, но и с практическо значение, и направените изводи може да бъдат използвани както за усъвършенстване на законодателството, така и за уеднаквяване на неговото тълкуване и прилагане.

IV. Заключение

Като се има предвид изложеното по-горе, изразявам положителната си оценка за представения за защита дисертационен труд. Считам, че той отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“, както и на относимата уредба от Правилника за реда и условията за придобиване на

научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Предлагам на членовете на научното жури, на Любомир Кючуков да бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“ (Административно право и административен процес).

София, март 2024 г.

Подпис:

Проф. д-р Емилия Панайотова

